

JAARVERSLAG 2015

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT

Mr. G. Groen van Prinsterer stichting

WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT
VAN DE CHRISTENUNIE

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	2
2. CURATORIUM EN TEAM	3
3. PROJECTEN.....	5
4. DENKWIJZER.....	7
5. CURSUSSEN.....	8
6. OVERIGE ACTIVITEITEN.....	9
7. PR EN COMMUNICATIE	10

1. Inleiding

Voor het Wetenschappelijk Instituut was het jaar 2015 een veelbewogen jaar. Een jaar waarin het WI met tegenslag te maken kreeg. Maar ook een jaar waarin het WI, ondanks tegenslag, op velerlei wijze vorm mocht geven aan zijn missie het christelijk-sociale denken te verdiepen en te vernieuwen.

Met verdriet heeft het Wetenschappelijk Instituut afscheid moeten nemen van collega en managementassistent Dinie Aalbers. In december 2014 werd Dinie ziek, door wat een ongeneeslijke vorm van kanker bleek. Zij overleed op maandagavond 11 mei 2015. Bijna tien jaar lang werkte Dinie achter de schermen mee aan de missie van het WI. Met veel enthousiasme ondersteunde en ontlastte ze het team waar ze dat kon. Ze was inhoudelijk betrokken bij alle bezinning en activiteiten. Er is verdriet om het gemis. Maar ook dankbaarheid voor wat Dinie in geloof en liefde heeft gekregen en heeft laten zien.

Naast dit ingrijpende verlies had het team te maken met grote veranderingen. Vanaf de zomer moest directeur Wouter Beekers in verband met een overspanning zijn taken gedeeltelijk neerleggen. De leiding van het WI werd in die tijd waargenomen door adjunct-directeur Geert Jan Spijker. Vanaf september combineerde hij zijn werkzaamheden met een onderwijsfunctie aan de Christelijke Hogeschool Ede, waarvoor hij ruim een dag per week gedetacheerd werd. Tot slot nam het WI per 31 december 2015 afscheid van **Rob Nijhoff**, tien jaar lang een zeer betrokken medewerker van het Instituut. We zijn blij dat hij afgelopen jaar een boek heeft kunnen afronden, dat begin 2016 zal worden gepubliceerd. Hieronder wordt uitvoeriger stil gestaan bij deze publicatie en zijn vertrek.

Ondanks de tegenslagen is het team in 2015 zeer productief geweest. Een bezinning op de economie vanuit christelijk-sociaal perspectief werd afgerond met een geslaagd congres en de goed ontvangen publicatie *Coöperatief kapitalisme*. Daarnaast leverde het WI een bijdrage aan de partijbezinning op de grondslagen, zowel achter de schermen als met de goedbezochte en veelbesproken Groenlezing door mgr.dr. Gerard de Korte. Het is bijzonder om te zien hoe de reflectie op de kernwaarden van de afgelopen jaren (in de vorm van de reeks Dienstbaarheid, Vrijheid en Duurzaamheid) in 2015 zijn opgepakt door de partij.

Het afgelopen jaar werden we er meer dan anders bij bepaald dat het leven kwetsbaar is en dat je soms zelf een stapje terug moet doen. Op momenten dat het moeilijk was, hebben we echter Gods goede zorg mogen ervaren. Dat we binnen het Wetenschappelijk Instituut ook dit jaar vrucht op ons werk mochten ontvangen, stemt ons tot dankbaarheid.

Jan van der Stoep, voorzitter Curatorium WI

2. Curatorium en team

Curatorium

Het bestuur van het Wetenschappelijk Instituut wordt gevormd door het Curatorium. Per 1 januari ging het voorzitterschap over van drs. J. Westert naar Curator dr.ir. J. van der Stoep. Het Curatorium bestond in 2015 uit de volgende personen:

- Dr.ir. J. van der Stoep (voorzitter)
- Ir. W. Kolkman MBA (secretaris-penningmeester)
- Dr. A. van der Horst
- Drs. S. Kennedy-Doornbos
- Mr. M. Nap
- Dr. E. Paul-Jonker
- Dr. M. Vonk
- Drs. C. Dik-Faber namens de Tweede Kamerfractie
- Dr. P. Ester namens de Eerste Kamerfractie
- N. Joostens, adviseur namens de Bestuurdersvereniging
- W. van Westering, namens de jongerenorganisatie Perspectief

Het curatorium kwam in totaal 5 keer in vergadering bijeen. In verschillende klankbordconstructies hebben Curatoren meegedacht met en toezicht gehouden op onderzoek van het WI. Voorts hebben leden van het curatorium in verschillende verbanden overleg gevoerd met het Landelijk Bestuur, de directeur van het Partijbureau en de Tweede Kamerfractie.

Medewerkers

Het jaar 2015 was een bewogen jaar voor het team van het WI. In januari werd duidelijk dat managementassistent Dinie Aalbers ernstig ziek was. Na een ziekbed overleed zij in mei. Bij haar ziekte en overlijden is in de inleiding stilgestaan.

De functie van managementassistent werd respectievelijk waargenomen door Elias de Bruijne en Tim Stronks. Vanaf 1 januari 2016 combineert Greet Schuurman de functies van communicatiemedewerker en managementassistent.

Daarnaast moest dr. Wouter Beekers in verband met een overspanning in de zomer zijn taken tijdelijk neerleggen. De tweede helft van 2015 stond voor hem in het teken van geleidelijke werkhervatting.

De leiding van het WI werd in die tijd waargenomen door adjunct-directeur Geert Jan Spijker. Vanaf september combineerde hij zijn werkzaamheden met een onderwijsfunctie aan de Christelijke Hogeschool Ede, waarvoor hij ruim een dag per week gedetacheerd werd.

Per 31 december 2015 nam het WI afscheid van Rob Nijhoff. Als betrokken medewerker heeft Rob bijna tien jaar veel voor het WI betekend, met onder andere publicaties op het gebied van duurzaamheid, geloof en politiek. Na deze waardevolle jaren zijn we in onderling overleg tot de conclusie gekomen dat Robs kwaliteiten niet geheel meer aansluiten bij de huidige koers van het WI, die gericht is op actuele onderzoeksthema's en een nadruk legt op concrete politieke vernieuwingsvoorstellen. Binnenkort verschijnt de publicatie waaraan Rob de afgelopen jaren heeft gewerkt, rond het thema politieke wijsheid.

Twee gastonderzoekers waren in 2015 aan het WI verbonden. Projectonderzoeker Teunis Brand werkte aan een visie op de economie, een reflectie die in september 2015 werd afgerond. Onderzoeker Jochem Westert verzorgde een bezinning op de bijstand, een project dat begin 2016 wordt afgerond. Aanvankelijk was Jochem in dienst bij het Talent and Career Center, maar na diens faillissement (eind september) kwam hij bij het WI in dienst.

Het fellowsprogramma werd in 2015 gecoördineerd door Robert van Putten, als bestuurskundig onderzoeker en docent verbonden aan de Vrije Universiteit.

De eindredactie van de WI-publicaties werd verzorgd door dr. Remco van Mulligen, historicus en freelance ondernemer.

Samengevat waren de volgende mensen in 2015 aan het WI verbonden:

- Wouter Beekers, directeur
- Geert Jan Spijker, adjunct-directeur
- Dinie Aalbers, managementassistent (tot mei 2015)
- Teunis Brand, projectonderzoeker (tot september 2015)
- Elias de Bruijne, managementassistent (januari tot september 2015)
- Remco van Mulligen, eindredacteur (op freelance basis)
- Rob Nijhoff, wetenschappelijk medewerker
- Robert van Putten, coördinator fellowsprogramma
- Greet Schuurman, communicatiemedewerker
- Tim Stronks, managementassistent (september 2015 tot en met december 2015)
- Jochem Westert, projectonderzoeker (juni 2015 tot en met december 2015)

3. Projecten

Christelijk-sociaal 2030

In de serie 'Christelijk-sociaal 2030' onderzoekt het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie de nieuwe verhoudingen tussen samenleving, markt en overheid. Zo wordt het christelijk-sociale denken, dat steeds een alternatief is geweest voor liberaal individualisme en sociaal-democratisch collectivisme, vruchtbaar gemaakt voor de 21e eeuw.

Economie

In 2015 stond het thema economie centraal. Moeten we ons zorgen maken over stagnerende economische groei, kwetsbare financiële markten en onzekerheid op de arbeidsmarkt? Of moeten we juist onze zegeningen tellen? We hebben tenslotte nog steeds een breed gedeelde welvaart. Het is in ieder geval duidelijk dat de economie voor een aantal uitdagingen staat. Deze vragen stonden centraal in het onderzoek van econoom Teunis Brand.

Op 26 september presenteerde het WI de onderzoeksbevindingen in het boek *Coöperatief kapitalisme. Werk, geld en groei in christelijk-sociaal perspectief*. De publicatie is gratis te downloaden via wi.christenunie.nl. Op de site is tevens een verslag te vinden van het economiecongres, waarop naast de auteur de volgende sprekers en workshopleiders optraden: directeur van technologiestichting STW Eppo Bruins, ondernemer Jan Huijgen, hoogleraar economie Arjo Klamer, econoom Matthijs Langeraar, Tweede Kamerlid Carola Schouten en econoom Rens van Tilburg.

In 2015 werd daarnaast een interviewproject opgestart door Geert Jan Spijker met Tweede Kamerlid Carola Schouten. Zij interviewen ondernemers naar hun visie op de schijnbare dominantie van het Angelsaksische economische model en leggen hen voor of zij ervaren dat het Rijnländs model onder druk staat, hoe ze daarmee omgaan en wat de overheid, en concreet de ChristenUnie, kunnen betekenen? Het beoogde eindresultaat is een interviewbundel, die naar verwachting in de loop van 2016 gepresenteerd kan worden.

Bijstand

Naast de economie wijdde het WI in 2015 aandacht aan de ontwikkeling van de bijstand. Wat is een goede balans tussen rechten en plichten binnen de sociale zekerheid, vanuit christelijk-sociaal perspectief op een verantwoordelijke samenleving en een rechtvaardige overheid, en wat is er in juridisch opzicht voor nodig om deze balans te bereiken? De onderzoeksvraag wordt in dit essay toegesplitst op het systeem van de bijstand. Kortom, hoe bereiken we een evenwicht tussen burgerrechten en burgerplichten in de bijstand? Deze vragen staan centraal in een reflectie die wordt uitgevoerd door projectonderzoeker Jochem Westert. De presentatie van de resultaten wordt verwacht in het voorjaar van 2016.

Toekomst van de christelijke politiek

Rob Nijhoff ronderde in 2015 zijn bezinning af op de toekomst van de christelijke politiek, in de context van individualisering en secularisering. Het eindresultaat is een boekpublicatie die in februari 2016 gepresenteerd wordt onder de titel *Wat is wijsheid? Toekomst voor christelijke politiek*.

In het boek bespreekt Rob Nijhoff uiteenlopende thema's rond christelijke politiek: Hoe verhouden geloof en politiek zich tot elkaar? Hoe theocratisch is christelijke politiek? Welke rol kunnen kerken spelen in relatie tot de overheid? En: hoe kunnen netwerkende christenen bijdragen aan christelijke politiek? Daarnaast portretteert deze bundel zes belangrijke denkers over geloof en politiek.

Het boek is een pleidooi voor politiek met inhoud. Elke partij staat ergens voor. Elke politicus gelooft ergens in. De vraag is alleen: waar haalt iemand zijn of haar wijsheid vandaan? Christenen kunnen putten uit een rijke traditie. Daarin hebben waarden handen en voeten gekregen, waarden die cruciaal zijn voor onze rechtsstaat en democratie. Het inbrengen en actualiseren van die traditie blijft waardevol, juist ook in deze tijd. Politieke partijen blijven

daarbij nuttige instrumenten, al doen christenen er goed aan elkaar ook op te zoeken over partijgrenzen heen.

Groenlezing 'Een katholieke ChristenUnie'

Elk jaar nodigt het Wetenschappelijk Instituut van de ChristenUnie een prominente spreker uit om de Mr. G. Groen van Prinstererlezing (Groenlezing) uit te spreken, met een breed perspectief voor de christelijke politiek. Op woensdagavond 8 april 2015 sprak mgr.dr. Gerard de Korte de Groenlezing uit met als titel 'Een katholieke ChristenUnie'. Gerard de Korte is bisschop van Groningen-Leeuwarden. Hij is historicus en theoloog van opleiding. De Korte wijdt veel aandacht aan de samenwerking tussen kerken en de rol van christenen in de samenleving. De toepasselijke locatie voor deze Groenlezing was Pausshuize. Dit monumentale Utrechtse pand is in de zestiende eeuw laten bouwen door paus Adrianus VI, de eerste en enige Nederlandse paus.

De Korte betoogde dat we vandaag de dag een vernieuwd verlangen zien naar eenheid onder christenen, ook in de politiek. De Korte onderstreepte dat het goed is dat christenen elkaar vinden in een streven naar een rechtvaardige samenleving. De overeenkomsten tussen gelovigen zijn vele malen groter dan de verschillen. Tegelijkertijd is het goed de verschillende tradities naast elkaar te laten bestaan, om uit de rijkheid ervan te kunnen putten.

Met het thema sloot het WI aan bij een actuele discussie binnen de ChristenUnie over haar grondslag en fundamenten, waarover later in dit jaarverslag meer. De Groenlezing werd in een oplage van 6.000 exemplaren gedrukt en met het tijdschrift *DenkWijzer* verspreid.

4. DenkWijzer

DenkWijzer is het tijdschrift van het WI en wordt mede uitgegeven namens de Bestuurdersvereniging van de ChristenUnie. In 2015 zijn er drie nummers verschenen, waarvan twee zelfstandige nummers.

- *Verkiezingen? Welke verkiezingen!?*, met bijdragen van o.a. Herman Sietsma, Gerard van den Brandhof, Lambert Pasterkamp en Ad de Bruijne.
- *Big data: big brother?*, met een interview met Peter-Paul Verbeek en bijdragen van o.a. Michel Klein, Bas de Groot, Steven Dorrestijn en Martine Vonk.

In december werd in samenwerking met *ChristenUnie Magazine* een nummer verzorgd in het kader van het vijftienjarig jubileum van de partij. Daaraan leverden o.a. Eppo Bruins, Geert Jan Spijker, Wouter Beekers, Rob Nijhoff en Remco van Mulligen een bijdrage.

Redactie

In verband met zijn aantreden als Tweede Kamerlid kondigde Eppo Bruins aan zijn functie als hoofdredacteur neer te leggen per 1 januari 2016. In de redactie van *DenkWijzer* vonden in 2015 geen wijzigingen plaats.

- Eppo Bruins, hoofdredacteur
- Geert Jan Spijker, eindredacteur
- Bernadette van den Berg, namens de Bestuurdersvereniging
- Bort Koelewijn, namens de Bestuurdersvereniging
- Wouter Langendoen, namens de Tweede Kamerfractie

5. Cursussen

Fellowsprogramma

Samen met het Opleidingscentrum en de jongerenorganisatie van de ChristenUnie Perspectief organiseert het WI een fellows-talentenprogramma over de traditie en actualiteit van het christelijk-sociaal denken.

In januari 2015 is een achtste ronde gestart, onder leiding van Robert van Putten, met ongeveer vijftien deelnemers, waarvan veertien het programma hebben afgerond.

Eind 2015 heeft de voorbereiding plaatsgevonden voor de negende ronde, onder leiding van Robert van Putten. Een PR-campagne resulteerde in een mooie nieuwe groep van zestien deelnemers. Die groep start in januari 2016.

Masterclass

In 2015 waren er bijeenkomsten van twee cursusjaren van de Masterclass: 2014-2015 en 2015-2016. Over beide programma's heeft het WI inhoudelijk meegedacht. Het cursusjaar 2014-2015 telde 13 mensen; in 2015-2016 waren er 15 cursisten. Voor beide cursusjaren hebben Wouter en Geert Jan twee avonden verzorgd. Voor cursusjaar 2014-2015 vielen die beide avonden in 2014.

Op 11 november is er cursusjaar 2015-2016 van start gegaan. Vanuit het WI heeft Geert Jan in 2015 daarvoor een avond verzorgd over de geschiedenis en uitgangspunten van de ChristenUnie en de plaats van de ChristenUnie in het politieke landschap. In maart 2016 geeft Wouter er een lezing over overheid, markt en mensen in een netwerksamenleving.

6. Overige activiteiten

Naast bovengenoemde activiteiten leverde het WI op verschillende manieren bijdragen aan het werk van de ChristenUnie. Dat gebeurt bijvoorbeeld via goede contacten en samenwerking op het partijbureau en met de Eerste en Tweede Kamerfractie, de deelname aan het politiek beraad, de betrokkenheid van Wouter Beekers bij een verkennercommissie voor het nieuwe verkiezingsprogramma en betrokkenheid van Geert Jan Spijker als redactielid van *ChristenUnie Magazine*, het partijblad. Daarnaast vonden in 2015 twee bijzondere projecten plaats.

Kerndocumenten

In 2015 discussieerde de ChristenUnie over haar grondslag en doelstelling. Op verzoek van het Landelijk Bestuur schreef het WI in september 2014 een discussienotitie en bleef daarna betrokken bij het gesprek over dit thema en het formuleren van een nieuwe grondslag. Deze nieuwe grondslag werd op het partijcongres van 13 juni 2015 geaccepteerd.

Bovendien schreef het WI een preambule bij het kernprogramma, die door het partijbestuur werd vastgelegd. Het uitgangspunt vormde het zoeken naar politieke kernwaarden, een zoektocht die vijf jaar geleden begon met de WI-publicatiereeks *Dienstbare politiek*, *Vrijheid* en *Duurzaamheid*. Deze kernwaarden werden politiek aangescherpt en in het kernprogramma vertaald met de begrippen 'dienstbare samenleving', 'geloofsvrijheid' en 'waardevol leven'. Het WI is gevraagd betrokken te blijven bij de verdere bezinning op het Kernprogramma door de partij.

Project Eurocrisis

In 2012 publiceerde het WI het rapport 'De euro gewogen', van een werkgroep onder leiding van professor Johan Graafland. Afgelopen jaar is door de Eurofractie van ChristenUnie/SGP het initiatief genomen om daar een vervolg aan te geven. Onder leiding van Benjamin Beldman en later Lambert Pasterkamp is een werkgroep bijeengekomen met onder meer Geert Jan Spijker. Er is onder andere onderzoek gedaan naar mogelijke exit-condities voor EU-landen. Na de zomer is een rapport verschenen. Komend jaar worden er nog nadere stappen gezet, mede in het kader van het Nederlandse voorzitterschap van de EU.

7. PR en communicatie

Media & Pers

De media-aandacht voor het WI heeft zich geconcentreerd rondom de vernieuwde grondslag (*ND*, *RD*, Aan Tafel (Radio 5)), de Groenlezing (*Trouw*, *ND*, *RD* en *Katholiek Nieuwsblad*) en het economiecongres (*RD*, *ND*).

Daarnaast werkte Geert Jan, samen met Gert-Jan Segers, mee aan de bundel *Nuchtere betogen over religie*, schreef hij een stuk over christelijk liberalisme in *Radix*, verscheen van hem een column 'Vrijheid' op protestant.nu, en was hij te gast bij EO Door de Week, Radio 5. Ook van Rob verscheen een opinie op protestant.nu. Hij schreef daarnaast voor *Sophie* een artikel over Jan Woltjer. Van Teunis verschenen een stuk over het thema 'rentmeesterschap' in *Sophie* en een recensie van Joris Luyendijks *Dit kan niet waar zijn* in *ND*. Door *ND* werd hij bovendien geïnterviewd over het boek *Coöperatief Kapitalisme*. In *Woord & Dienst* was een artikel te lezen van Wouter over de coöperatiemaatschappij. Hij was ook te horen in het radioprogramma Aan Tafel, over de vernieuwde grondslag. Bovendien werd in verschillende media gerefereerd naar publicaties van het WI (*De Helling*, *Movisie*, *NRC*).

Nieuwsbrieven

Naast DenkWijzer was de nieuwsbrief, net als voorgaande jaren, het belangrijkste medium om contact te houden met de achterban van het WI. In totaal zijn er vier mailings verstuurd, waaronder een uitnodiging voor een debatcafé en een uitnodiging tot het invullen van een enquête. Op het moment ontvangen 3134 mensen de digitale nieuwsbrief.

WI online

Website

Op de site zijn 39 nieuwsberichten verschenen. Dit waren veelal opiniestukken, verslagen, aankondigingen of voorproefjes uit DenkWijzer.

Gastblogs

Er zijn dit jaar 8 gastblogs verschenen, van onder meer Ad de Bruijne, Simone Kennedy en Ronald van Steden. Veel van de gastblogs gingen over de wijziging van de grondslag en de formulering van de kernwaarden.

Social Media

Op Twitter heeft het WI nu bijna 900 volgers. Via dit account worden vooral foto's, informatieberichten en aankondigingen gedeeld.

363 mensen volgen het WI via Facebook. Daar worden vooral nieuwsberichten, blogs (op de site van het WI) en fotoverslagen van evenementen gedeeld. Vooral fotoverslagen doen het daar goed.

7. Overzicht publicaties, lezingen en bijeenkomsten

Boeken

- Mr. G. Groen van Prinstererlezing 2015 *Een katholieke ChristenUnie*, juni 2015, mgr. dr. Gerard de Korte
- *Coöperatief Kapitalisme; Werk, geld en groei in christelijk-sociaal perspectief*, serie 'Christelijk Sociaal 2030', september 2015, Teunis Brand

Artikelen

- 'Coöperatie - een christelijk participatieperspectief', Woord & Dienst (opinieblad christelijk Nederland; januari 2015), jaargang 64, nr 1, door Wouter Beekers
- 'Rentmeesterschap 2.0', Sophie, 5e jaargang, nr. 1, p. 23-25, door Teunis Brand
- 'Wetenschappers, ken uw waarden, maar ook uw grenzen', opinie socialevraagstukken.nl, door Wouter Beekers
- 'Inkeertijd, Randstadbeleid en roofookkapitalisme', opinie protestant.nu, door Rob Nijhoff
- 'Spelen met andermans geld', recensie Dit kan niet waar zijn van Joris Luyendijk, ND, door Teunis Brand
- 'Tegen de liberale depolitisering het evangelie. De christelijke bronnen verrijken het publieke debat' (met GJ Segers), in: G.Buijs en M. ten Hooven, Nuchtere betogen over religie (Budel: Damon 2015), p.228-239, door Geert Jan Spijker
- 'Christelijk liberalisme', in: Radix 2015/1, door Geert Jan Spijker
- 'Jan Woltjer en de toekomst van de Grote Traditie', Sophie, 5e jaargang, nummer 2, pag. 46-52, door Rob Nijhoff
- 'Vrijheid', column protestant.nu / Friesch Dagblad, door Geert Jan Spijker
- Een briefwisseling, artikel De Idee juni 2015, door Robert van Putten

Lezingen

- Lezing 'De participatiesamenleving, decentrale zorgen', SIB Utrecht, 24 februari, door Wouter Beekers
- Lezing 'De coöperatiemaatschappij. Het ChristenUnie-verhaal tegenover verzorgingsstaat en participatiesamenleving', bestuurderscongres, 25 april 2015, door Wouter Beekers, ook workshops door o.a. Wouter Beekers en Teunis Brand
- Lezing over de ChristenUnie voor studenten aan het Zentrum für Niederlande-Studien, Muenster, 20 mei 2015, door Rob Nijhoff
- Lezing over toekomst voor het kapitalisme, VGSEi, 21 mei 2015, door Teunis
- Lezing over het Nederlandse onderwijssysteem voor studenten van de University of Mary Hardin-Baylor (TX), Tweede Kamer, 15 juni 2015, door Rob Nijhoff
- Lezing over Cooperatiemaatschappij, PKN, 11 september 2015, door Robert van Putten
- Lezing over christelijke politiek, aan de Academie Social Work & Theology, Viaa, Zwolle, 29 september 2015, door Rob Nijhoff
- Lezing over Cooperatiemaatschappij, Symposium voor Vrijwilligerscentrales, voor de Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk, 5 november 2015, door Robert van Putten

Bijeenkomsten

- 8 april: Groenlezing 'Een katholieke ChristenUnie' (in juni gepubliceerd in boekvorm; zie hierboven)
- 19 juni: Debatcafé 'Samenleving met ziel', met Mostafa Hilali, Nausicaa Marbe en Gert-Jan Segers

- 19 juni: Debat basisinkomen, met Carola Schouten en Rutger Bregman 9 juli: Leren van Ellul, met Frank Mulder en Matthijs Langeraar
- 26 september: Economiecongres, met Arjo Klamer, Carola Schouten, Rens van Tilburg en Teunis Brand
- 30 oktober: Debatcafe 'Tegenmacht in de zorgmarkt', met prof. Gert van Dijk en Carla Dik
- 18 december: Expertmeeting 'Onder het vangnet', over rechten en plichten in de bijstand